

Vastaanottaja
Rautalammin kunnanhallitus

Muutoksenhaunalainen päätös
Vaalijalan kuntayhtymä yhtymäkokous, 14.12.2022, 38

Valittaja
Varkauden kaupunki

VASTASELITYSPYYNTÖ

Hallinto-oikeudessa on vireillä Varkauden kaupungin valitus Vaalijalan kuntayhtymän yhtymäkokouksen päätöksestä 14.12.2022 § 38.

Vaalijalan kuntayhtymä on sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta annetun lain 20 §:n 1 momentin nojalla lakannut 1.1.2023 lukien ja siirtynyt osaksi Etelä-Savon ja Pohjois-Savon hyvinvointialueita.

Hallinto-oikeus on pyytänyt Etelä-Savon ja Pohjois-Savon hyvinvointialueilta lausunnot kyseisen valituksen johdosta ja Varkauden kaupunki on antanut lausuntojen johdosta vastineen.

Hallinto-oikeus varaa Rautalammin kunnalle, samoin kuin muillekin Vaalijalan kuntayhtymän jäsenkunnille, tilaisuuden vastaselityksen antamiseen valituksen, hyvinvointialueiden lausuntojen ja Varkauden kaupungin vastineen johdosta. Vastaselitys on annettava hallinto-oikeudelle viimeistään 12.12.2023. Vastaselityksen antamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista.

Vastaselityksen toimittamisen yhteydessä pyydetään mainitsemaan asian diaarinumero 160/2023. Vastaselitykseen pyydetään laatimaan numeroitu luettelo sen liitteenä olevista asiakirjoista, jotta osapuolet saavat myöhemmän vastaselityspyynnön yhteydessä tietoonsa hallinto-oikeudessa olevan oikeudenkäyntiaineiston.

Viranomaista pyydetään myös ilmoittamaan se osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoitte). Prosessiosoitteen muutoksesta on viipymättä ilmoitettava hallinto-oikeudelle. Mikäli prosessiosoitetta ei ole ilmoitettu, tiedoksianto toimitetaan viranomaisen yleiseen asiointiosoitteeseen.

Mikäli mahdollista, vastaselitys ja mahdolliset liiteasiakirjat pyydetään toimittamaan sähköpostitse ita-suomi.hao@oikeus.fi. Salassa pidettäviä tietoja sisältävät asiakirjat tulee lähettää salattuna sähköpostina tai turvaviestinä.

Vastaselityksen liitteenä lähetettävät mahdolliset liitetiedostot tulee yksilöidä nimeämällä ne tarkasti asiakirjan sisällön mukaisesti. Liitetiedoston nimestä tulee myös selvittää kyseisen asiakirjan laatimispäivämäärä.

Lisätietoja sähköisten asiakirjojen nimeämisestä on osoitteessa <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijulkisuus/sahkoinenasiointipalvelu/hallinto-jaerityistuomioistuintenasiointipalvelu.html>

LIITTEET

Varkauden kaupungin valitus 20.1.2023

Pohjois-Savon hyvinvointialueen lausunto 21.2.2023

Etelä-Savon hyvinvointialueen lausunto 6.3.2023 liiteluetteloineen

Varkauden kaupungin vastine 25.4.2023

Pirita Hänninen
Lainkäyttösihteeri

274/00.04.01/2022

Hallintopalvelut

21.02.2023

**Pohjois-Savon hyvinvointialueen lausunto Itä-Suomen hallinto-oikeudelle
Varkauden valitukseen Vaalijalan kuntayhtymän päätöksestä 14.12.2022 § 38****Lausunnon antaja ja prosessiosoite**

Pohjois-Savon hyvinvointialue

Risto Salmi
Lakimies, varatuomari
risto.salmi@pshyvinvointialue.fi
044 717 9685
PL 1711
70211 Kuopio

1. Lausunto ja perustelut

Valituksessa on vaadittu päätöksen kumoamista ja asian palauttamista toimivaltaiselle toimielimelle uudelleen ratkaistavaksi. Tämän kohdan tulkinta on hankala, koska Vaalijalan kuntayhtymä (Vaalijala, kuntayhtymä) on lain nojalla lakannut 31.12.2022.

Laki sosiaali- ja terveydenhuolto- ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansäilyttämisestä (29.6.2021/616) (jatkossa voimaansäilyttämislaki) 20 §:n 1 momentti on säätenyt erityishuoltopiirien siirtämisestä hyvinvointialueille ja käytännössä kuntayhtymän lakkaamisesta 31.12.2022. Toiminta on säädetty siirtyväksi Pohjois-Savon hyvinvointialueelle (pshyvinvointialue) ja Etelä-Savon hyvinvointialueelle (Eloisa) voimaansäilyttämislain 57 §:n mukaisesti (yhdessä hyvinvointialueet).

Asiaa ei voida palauttaa enää kuntayhtymän toimivaltaiselle toimielimelle. Kuntayhtymä on voimaansäilyttämislain nojalla lakannut olemasta. Varkauden kaupungin (Varkaus, kaupunki, valittaja) valituksella ei ole enää vastapuolta, joka voisi asiasta lausua tai käsitellä asian uudelleen toimivaltaisena toimielimenä. Korkeintaan voidaan ajatella, että asia käytetään kaikkien Vaalijan perussopimuksen kuntien hallintoelimissä. Nämä kunnat ovat kuntayhtymän valituksen alaista päätöstä olleet tekemässä.

274/00.04.01/2022

Hallintopalvelut

21.02.2023

Tästä ei voimaanpanolaissa ole suoraan säädetty, mutta jos kuntayhtymän lakisääteinen lakkaaminen katsotaan valituksen liitteenä olevan perussopimuksen mukaiseksi lakkaamiseksi, niin näin on meneteltävä.¹

2. Vaalijalan kuntayhtymän ylijäämän käsittely

Varkaus on katsonut, että kunnille kuuluvat kuntayhtymän ylijäämät kokonaisuudessaan, koska Varkaus ei valita päätöksestä siltä osin, kun Vaalijala on päättänyt palauttaa puolet ylijäämistä jäsenkunnille.

Voimaanpanolain 33 §:ssä säädetään, että 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien taseeseen kertyneen ylijäämän käsittelystä kuntayhtymän jäsenkunnat päättävät kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti. Tämä on sinänsä oikea kanta ja perusteltu oikein myös kuntayhtymän perussopimuksen 8 luvun 30 §:ssä, jossa säädetään kuntayhtymän purkautumisesta seuraavaa:

”Kuntayhtymän purkamisesta päättävät jäsenkuntien valtuustot. Kuntayhtymän purkautuessa yhtymähallitus huolehtii loppuselvityksestä, elleivät jäsenkunnat sovi muusta järjestelystä”.

Kuntayhtymän varat, joita ei tarvita loppuselvityksen kustannusten ja velkojen suorittamiseen eikä sitoumusten täyttämiseen, jaetaan jäsenkunnille jäsenkuntaosuuksien suhteessa. Jos kustannusten ja velkojen suorittamiseen sekä sitoumusten täyttämiseen tarvittava määrä on varoja suurempi, jäsenkunnat suorittavat erotuksen edellä mainittujen osuuksien suhteessa.”²

Tämä tarkoittaa sekä voimaanpanolain 33 §:n että kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti sitä, että kuntayhtymän kunnat Varkaus mukaan lukien vastaavat ylijäämän kattamisesta kokonaisuudessaan. Hyvinvointialueet eivät ole tähän velvollisia osallistumaan lainkaan. Mikäli ylijäämä ei ole realisoitavissa ja jaettavissa kuntayhtymän kunnille tulee niiden kattaa tämä ylijäämäksi koituva velka kokonaisuudessaan. Tätä ei voimaanpanolain ja kuntayhtymän perussopimuksen mukaan voi toisin tulkita. Kunnat, kuten Varkaus, kattavat ylijäämät kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti osuuksiensa suhteessa.

Varkauden koko valitus on perusteeltaan väärä, kun siinä oletetaan, että kuntayhtymällä olisi ollut sen kunnille jotain jaettavaa. Kuntayhtymä on

¹ Vaalijalan kuntayhtymän perussopimus 8 luku 30 §, valittajan liite

² Vaalijalan perussopimus 8 luku 30 §

274/00.04.01/2022

Hallintopalvelut

21.02.2023

investoinut niin voimakkaasti, että kirjanpidollinen ylijäämä on todellisuudessa ollut velkaa, joka on tullut kattaa jollain tavalla. Tämän johdosta on Vaalijala on lähestynyt pshyvinvointialuetta kysymyksellä velan kattamisesta.³ Tässä on selostettu asian tila, että Vaalijalalla on investointien jälkeen ylijäämää, jonka kuntayhtymän on katettava velan otolla.

Kuntayhtymän hallitus on pyytänyt pshyvinvointialueen ennakkopäätöstä siitä, kysymyksestä

1. että voidaanko Vaalijalan ylijäämiä jakaa Savon jäsenkokouksessaan kunnille siten, että sitä vastaan Vaalijalan kuntayhtymä ottaa velkaa, joka siirtyy hyvinvointialueelle.
2. Toinen kysymys on ollut, että Vaalijala on pyytänyt ilmoittamaan, että minkä summan se hyväksyy ylijääminä alueensa kunnille maksettavaksi, mikäli summa ei ole täysimääräinen olettaen, että hyvinvointialueen vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myönteinen.⁴

3. Pshyvinvointialueen suostumus

Voimaansäätölain 39 §:n mukaan 20 §:ssä tarkoitetun kuntayhtymän viranomaisen ei voi 21 §:ssä tarkoitetun selvityksen antamisen jälkeen päättää asioista, joilla olisi merkittäviä hyvinvointialuetta sitovia vaikutuksia, paitsi jos päätöksentekoa ei voida asian kiireellisyyden vuoksi lykätä tai jos hyvinvointialue antaa päätökselle suostumuksen.

Vaalijala ei ole voinut tehdä voimaansäätölain 21 §:n mukaisen selvityksen antamisen jälkeen, jonka määräpäivä on ollut 28.2.2022, merkittäviä pshyvinvointialuetta koskevia sitoumuksia. Tällaisten sitoumusten tekeminen on voimaansäätölain 39 §:n mukaisesti vaatinut hyvinvointialueiden suostumuksen.

Pshyvinvointialue on aluehallituksen kokouksessaan 31.10.2022 §:n 274 kohdalla käsitellyt Vaalijalan ennakkoratkaisupyyntöä, mitä ylijäämän kattamiselle voidaan tehdä.

Vaalijalan taseessa on tilinpäätöksessä 2021 ylijäämää 21,5 M €, jolla on peruskorjattu ja rakennettu Nenonpellon osaamis- ja tukikeskusta Pieksämäellä. Ylijäämä on kiinnitetty rakennuskantaan, joten Vaalijalan kuntayhtymä ei pysty maksamaan ylijäämiä kunnille ilman lainanottoa.⁵

³ Vaalijalan kuntayhtymän hallituksen kokouspöytäkirja, 17.8.2022 § 123 Vaalijalan kirjanpidollisen ylijäämän käsittely

⁴ Vaalijalan hallituksen kokouspöytäkirja, 17.8.2022 § 123

⁵ Pshyvinvointialueen hallitus 31.10.2022 § 274

274/00.04.01/2022

Hallintopalvelut

21.02.2023

Sen maksaminen rahoitettaisiin ottamalla sitä vastaava laina, joka siirtyisi Pohjois-Savon ja Etelä-Savon hyvinvointialueelle. Lisävelka jakaantuisi siten, että Pohjois-Savon hyvinvointialueen osuus olisi 56 % ja Etelä-Savon hyvinvointialueen 44 % Vaalijalan peruspääoman suhteessa. Jos summa olisi 21,5 M € niin Pohjois-Savon hyvinvointialueen osuus velasta olisi 12,042 M € ja Etelä-Savon hyvinvointialueen 9,458 M €.⁶

Aluehallitus päättää esittää lausuntonaan, että Vaalijalan kuntayhtymä voi rahoittaa puolet kuntayhtymän ylijäämistä ottamalla lainaa. Toinen puoli ylijäämistä tulee antaa hyvinvointialueiden hyväksi.⁷

Pshyvinvointialue on vastannut, että Vaalijala voi kattaa velan otolla puolet ylijäämästä ja maksaa sen jäsenkunnilleen.⁸ Loppu ylijäämästä tulee jäädä voimaanpanolain 33, 39 ja 57 pykälien mukaisesti pshyvinvointialueelle. Pshyvinvointialue on voinut suostua Vaalijalan velan ottoon ylijäämän kattamiseksi vain omalta osaltaan. Tämä on tarkoittanut, että pshyvinvointialueen osalta 56 % 12.042 miljoonasta eurosta eli 6.743,52 miljoonaa euroa, joka Vaalijalan on tullut kattaa lainalla. Toinen 50 % eli 6.743,52 miljoonaa euroa on tullut jäädä hyvinvointialueelle voimaanpanolain mukaisesti.

Olennaista pshyvinvointialueen hallituksen päätöksessä on ollut se, että Vaalijala toteuttaa oman osuutensa siitä, mistä se on pyytänyt vastausta pshyvinvoinialueelta. Ilman tätä pshyvinvointialueen vastaantuloa olisi koko ylijäämä Vaalijalan tullut kattaa velalla, joka olisi tullut Vaalijalan kuntien maksettavaksi kokonaisuudessaan voimaanpanolain 33 §:n § ja Vaalijalan perussopimuksen mukaisesti.

Vaalijalan kuntayhtymän hallitus ei kuitenkaan käyttänyt sillä olevaa lainanottovaltuutta lainan ottamiseen ja ylijäämän maksamiseen jäsenkunnille, vaan kuntayhtymän hallitus päätti 30.11.2022 § 166 esittää kuntayhtymän yhtymäkokoukselle, että se velvoittaisi yhteisvastuullisesti Eloisan ja Pohjois-Savon hyvinvointialueet hoitamaan 10 754 972,55 euron suuruisen kirjanpidollisen ylijäämän 31.12.2021 maksatuksen jäsenkunnille. Samalla hallitus päätti esittää, että puheena olevasta kirjanpidollisesta ylijäämästä 1 773 202,76 euroa on käytettävä perusopetustoimintaan.⁹

---

⁶ Pshyvinvointialueen hallitus 31.10.2022 § 274

⁷ Pshyvinvointialueen hallitus 31.10.2022 § 274

⁸ Pshyvinvointialueen hallitus 31.10.2022 § 274

⁹ Vaalijalan kuntayhtymän hallituksen kokous. 30.11.2022

274/00.04.01/2022

Hallintopalvelut

21.02.2023

Vaalijala ei toteuttanut sen aloittamaa pyyntöä pshyvinvointialueen antaman vastauksen mukaisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että pshyvinvointialue ei ole sidottu oman hallituksensa päätökseen muulla tavalla kuin, että Vaalijala olisi kattanut puolet ylijäämän palautuksesta lainalla. Vaalijala ei ole toteuttanut sitä, mikä olisi ollut Vaalijalan pyynnön mukaan kuntayhtymän velvollisuus.

17
Tämä johtaa siihen lopputulokseen, että pshyvinvointialueen hallituksen päätöstä ei voida panna täytäntöön lainkaan, koska pshyvinvointialueen hallituksen päätöksessä on edellytetty Vaalijalan lainan ottoa puolelle ylijäämän määrälle. Pshyvinvointialueen hallituksen päätöstä ei ole moitittu ja se on lainvoimainen. Tämä johtaa siihen, että Vaalijan kuntayhtymän kuntien on katettava koko ylijäämä lainalla tai muulla parhaaksi katsomallaan tavalla.

4. Varkauden valituksesta

Varkauden valitus on kokonaisuudessaan vailla perustetta, sillä Varkaus on Vaalijan jäsenkuntana ollut tietoinen siitä, että kuntayhtymällä ei ole mitään jaettavaa omaisuutta. Ylijäämä on kirjanpidollinen ja kiinni kiinteässä omaisuudessa, joka jää Vaalijalan kunnille.

Yhtymäkokouksen pöytäkirjasta käy selville se seikka, joka yllä on todettu, että ylijäämä on kirjanpidollinen (21.509.945,10 euroa) ja sen kattamiseksi tarvitaan rahaa. Vaalijala on sitoutunut aiemmin kattamaan puolet tästä velan otolla, kuten yllä on mainittu. Tätä lainanottoa ei kuitenkaan ole tapahtunut, joten Vaalijalan kunnat eivät saa kuntayhtymältä mitään. Samoin pshyvinvointialueelta Vaalijalan kunnat eivät tule saamaan mitään, koska pshyvinvointialueen hallitus on edellyttänyt, että puolet ylijäämästä katetaan Vaalijalan velan otolla.

Tämä ylijäämä tulee Varkauden ja muiden Vaalijalan kuntien kattaa kokonaisuudessaan, koska pshyvinvointialueen päätöstä ei voida panna täytäntöön sen johdosta, että Vaalijalan kuntayhtymän valtuuston kokous on päättänyt kokouksessaan 14.12.2022, kuten sen hallitus, että pshyvinvointialue ja Eloisa maksaisivat puolet kirjanpidollisesta ylijäämästä Vaalijalan kunnille.¹⁰

5. Vaalijan kuntayhtymän päätös 14.12.2022 § 38

¹⁰ Vaalijalan kuntayhtymän valtuuston kokous 14.12.2022 § 38

274/00.04.01/2022

Hallintopalvelut

21.02.2023

Vaalijalan kuntayhtymän päätös 14.12.2022 § 38 on velvoiteoikeudellisesti varsin erikoinen sen lisäksi että se on voimaanpanolain 33 §:n ja kuntayhtymän perussopimuksen 8 luvun 30 §:n vastainen.

Vaalijalan kuntayhtymän päätöksessä on todettu tosiasiat, että kirjanpidollinen ylijäämä on suuri eli yllämainittu 21.509.945,10 euroa. Lisäksi on todettu, että Vaalijala ei ole ottanut velkaa puolta määrää ylijäämän kattamiseksi.¹¹

Tämän jälkeen seuraa varsin erikoinen määräys kuntayhtymän yhtymäkokoukselta, jossa määrätään pshyvinvointialue ja Eloisa maksamaan ylijäämästä puolet. Vaalijala on jopa todennut, että pshyvinvointialue ja Eloisa eivät voi kieltäytyä maksamasta ylijäämää.¹²

Velvoiteoikeudellisesti Vaalijalan kuntayhtymä on tehnyt sellaisen päätöksen, että se on velvoittanut kolmannen osapuolen eli pshyvinvointialueen maksamaan Vaalijalan vastuita jäsenkunnilleen. Vaalijala on jopa todennut, että pshyvinvointialue ei voi tästä kieltäytyä.¹³

Tämä on sellainen päätös Vaalijalan kuntayhtymässä, että siinä on unohdettu tietoisesti kaikki velvoiteoikeuden perusopit. Vaalijala ei voi velvoittaa kolmatta osapuolta eli pshyvinvointialuetta minkäänlaiseen oikeustoimeen saati panemaan kuntayhtymän päätöksiä täytäntöön. Pshyvinvointialue ei ole kuntayhtymän jäsen eikä sitä voida Vaalijalan yhtymäkokouksen päätöksellä velvoittaa mihinkään oikeustoimeen. Tällainen päätös, joka on kuntayhtymässä tehty, on oikeudellisesti mitätön, eikä siitä tarvitse valittaa mihinkään.

Koko Vaalijan toiminta, jossa myös valittaja on ollut osallinen on oikeudellisesti täysin kestävämmällä pohjalla.

6. Pshyvinvointialuetta sitovat säädökset

Laki hyvinvointialueista (611/2021, hyvinvointialuelaki) säättää sen 6 §:ssä hyvinvointialueen tehtävät. Näihin lakisäätöihin hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluviin tehtäviin ei kuulu lainanotto kolmannen osapuolen vastuista. Hyvinvointialuelaki rajaa tarkasti hyvinvointialueen lainanottovaltuudet. Hyvinvointialue voi ottaa pitkäaikaisen lainan ainoastaan investointien

---

¹¹ Vaalijalan yhtymäkokouksen päätös, 14.12.2022 § 38

¹² Vaalijalan yhtymäkokouksen päätös, 14.12.2022 § 38

¹³ Vaalijalan yhtymäkokouksen päätös, 14.12.2022 § 38

274/00.04.01/2022

Hallintopalvelut

21.02.2023

rahoittamiseksi ja vain silloin, jos valtioneuvosto on antanut siihen valtuuden hyvinvointialuelain 15 §:n mukaisesti.

Pshyvinvointialueella Vaalijan ylijäämien palautus johtaisi lainan ottoon, joka ei ole investointi, vaan kuntayhtymän investointien rahoittaminen. Kuntayhtymää ei ole edes olemassa, jonka jäsenkuntien hyväksi lainaraha menisi.

Koska ylijäämän palautus ei ole luonteeltaan investointi, niin sen aiheuttamaa lainantarvetta ei ole mahdollista käsitellä investointisuunnitelman tai lainanottovaltuuksien puitteissa.

Lyhytaikaisen lainan nostaminen on mahdollista esimerkiksi hyvinvointialueen maksuvalmiuden sitä edellyttäessä. Lainanotto vaatisi neuvotteluja valtiovarainministeriön kanssa lainanottovaltuuden saamiseksi ja myönteistä valtioneuvoston päätöstä lainanottamisesta. Pshyvinvointialueen käsityksen mukaan sillä ei ole oikeutta ottaa lyhytaikaista tai pitkäaikaista lainaa ylijäämän palauttamisen rahoittamiseen ilman valtioneuvoston myönteistä päätöstä.

Lainanottovaltuus ja investointisuunnitelma ovat hyväksytyt valtiovarainministeriössä, eikä siinä ole valtuutta tällaiseen rahoitukseen, niin lainanotto ylijäämien palautusten maksamista varten edellyttäisi uutta valtuutusta ja investointisuunnitelman hyväksymistä valtiovarainministeriön toimesta. Tämä ei ole pshyvinvointialueen mukaan hyvinvointialuelain mukaista toimintaa, eikä se voi lähteä laillisesti neuvottelemaan lainanotosta, jota se ei tarvitse investointeihin eikä myöskään tarvitse lyhytaikaista rahoitusta ainakaan tältä osin maksuvalmiutensa ylläpitämiseksi.

Risto Salmi
Lakimies, varatuomari
Pohjois-Savon hyvinvointialue

Liitteet

1. Valituksenalaisessa päätöksessä mainittu ennakkoratkaisupyyntö hyvinvointialueille 18.8.2022
2. Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluehallituksen päätös 31.10.2022 § 274
3. Vaalijalan kuntayhtymän yhtymäkokouksen päätös 14.12.2022 § 38

274/00.04.01/2022

Hallintopalvelut

21.02.2023

4. Vaalijalan kuntayhtymän hallituksen päätös 30.11.2022 § 166

ITÄ-SUOMEN HALLINTO-OIKEUDELLE

Varkauden kaupungin vastine Pohjois-Savon hyvinvointialueen ja Etelä-Savon hyvinvointialueen lausuntojen johdosta

VASTINEENANTAJA Varkauden kaupunki
PL 208, Ahlströminkatu 6
78201 Varkaus

Yhteyshenkilö ja prosessiosoite:
Antti Mäkinen
hallintojohtaja, VT
[antti.makinen\(at\)varkaus.fi](mailto:antti.makinen(at)varkaus.fi)
PL 208
78201 Varkaus

Päätös, jota valitus koskee

Vaalijalan kuntayhtymän yhtymäkokouksen päätös 14.12.2022 § 38 Vaalijalan kirjanpidollisten ylijäämien osittainen maksaminen jäsenkunnille.

Vastine

Vaalijalan kuntayhtymä on sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain 20 §:n nojalla lakannut 1.1.2023 lukien ja siirtynyt osaksi Pohjois-Savon ja Etelä-Savon hyvinvointialuetta. Tämän vuoksi hallinto-oikeus on pyytänyt Varkauden kaupungin valituksen johdosta lausunnot edellä mainituilta hyvinvointialueilta.

Itä-Suomen hallinto-oikeus on varannut Varkauden kaupungille tilaisuuden vastineen antamiseen Pohjois-Savon hyvinvointialueen ja Etelä-Savon hyvinvointialueen valituksen johdosta antamiin lausuntoihin (myöh. molemmat yhdessä "Hyvinvointialueet").

Hyvinvointialueiden antamat lausunnot ovat sisällöltään varsin yhtenevät.

Hyvinvointialueiden lausunnoissa ei kiistetä sitä, että Vaalijalan kuntayhtymän jäsenkunnilla on oikeus kuntayhtymän kertyneeseen ylijäämään ja että ylijäämän jakamiseen olisi tullut soveltaa perustamissopimuksen 30 §:ää, jonka mukaan ylijäämä olisi tullut jakaa jäsenkunnille jäsenkuntaosuuksien suhteessa kokonaisuudessaan. Hyvinvointialueet viittaavat asiassa aiemmin Vaalijalan kuntayhtymälle antamiinsa lausuntoihin, joissa Hyvinvointialueet ovat ilmaisseet suostumuksensa siihen, että Vaalijalan kuntayhtymä voisi palauttaa kyseessä olevasta ylijäämästä puolet rahoittaen sen lainanotolla. Samassa yhteydessä Hyvinvointialueet ovat ilmoittaneet kantansa, että ylijäämästä toinen puoli tulisi antaa Hyvinvointialueille, joka jäisi jäsenkuntien vahingoksi.

Nyt valituksen johdosta antamissa lausunnoissaan Hyvinvointialueet ilmoittavat, että eivät tule vastaamaan luovutuksensaajina miltään osin jäsenkunnille kuuluvista kuntayhtymän ylijäämistä – ei edes siitä puolesta, johon ovat aiemmissa lausunnoissaan suhtautuneet myötämielisesti. Perusteluna tälle Hyvinvointialueet esittävät, että Vaalijalan kuntayhtymä ei ole toimeenpannut päätöstä ennen liikkeenluovutusta. Hyvinvointialueet ovat kuitenkin esittäneet suostumuksensa sitoumukselle ylijäämien osittaisesta palauttamisesta jäsenkunnille. Vaikka Vaalijalan kuntayhtymä ei ole ehtinyt hankkia rahoitusta ylijäämien maksamiseksi, on se kuitenkin päätöksellään sitoutunut Hyvinvointialueiden suostumuksella ylijäämien palauttamiseen osittain. Kyse on tältä osin ollut voimaantulon 39 §:n mukaisesta hyvinvointialueen suostumuksesta kuntayhtymän tekemään sitoumuksen ylijäämän maksamisesta. Näin sitoumus ylijäämien palauttamisesta velvoittaa Hyvinvointialueita luovutuksensaajina, kun sitoumuksen tehnyt organisaatio lakannut ja sitoumukset ovat siirtyneet Hyvinvointialueiden suostumuksella luovutuksensaajille eli Hyvinvointialueille.

Kysymys siitä puolesta ylijäämästä, jonka Hyvinvointialueet mielellään ottaisivat hyödykseen, on vielä ratkaisematta eli siitä ei ole tehty voimaantulon mukaista päätöstä. Asiassa ei ole esitetty mitään perusteita sille, miksi tuon päättämättä jääneen ylijäämän osalta tulisi toimia nyt päätetystä tai vuoden 2022 ylijäämästä poikkeavasti.

Varkauden kaupunki,
Varkaudessa 25.4.2023

Antti Mäkinen
hallintojohtaja

Liiteluettelo Etelä-Savon hyvinvointialueen lausuntoon Itä-Suomen hallinto-oikeudelle

1. Pöytäkirjaote Vaalijalan kuntayhtymän yhtymäkokous 14.12.2022 § 38
2. Pöytäkirjaote Vaalijalan kuntayhtymän yhtymäkokous 24.2.2022 § 9
3. Pöytäkirjaote Etelä-Savon hyvinvointialueen aluevaltuusto 31.3.2022 § 36
4. Pöytäkirjaote Etelä-Savon hyvinvointialueen aluevaltuusto 27.9.2022 § 78
5. Vaalijalan kuntayhtymän perussopimus
6. Pöytäkirjaote Vaalijalan kuntayhtymän hallitus 17.8.2022 § 123
7. Pöytäkirjaote Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluehallitus 31.10.2022 § 274
8. Etelä-Savon hyvinvointialueen lausunto Vaalijalan kuntayhtymälle 2.12.2022
9. Varkauden kaupungin hallintosääntö 2022

Itä-Suomen hallinto-oikeus
Minna Canthin katu 64, 70110 Kuopio
ita-suomi.hao@oikeus.fi

ITÄ-SUOMEN HALLINTO-OIKEUELLE

Asia

Lausuntopyyntö Varkauden kaupungin valitukseen Vaalijalan kuntayhtymän
yhtymäkokouksen päätöksestä 14.12.2022 § 38 (160/03.04.04.10/2023)

Lausunnonantaja

Etelä-Savon hyvinvointialue (jäljempänä Hyvinvointialue)
Y-tunnus 3221315-8
Porrassalmenkatu 35-37
50100 Mikkeli

Yhteyshenkilö

Tarja Poikolainen
Lakimies, VT
tarja.poikolainen@etelasavonha.fi
P. 040 359 9483

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli
Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna
Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Lausunto

Varkauden kaupunki on vaatinut Vaalijalan kuntayhtymän yhtymäkokouksen 14.12.2022 § 38 päätöksen kumoamista ja asian palauttamista toimivaltaiselle toimielimelle uudelleen ratkaistavaksi.

Valituksenalaisen päätöksen mukaan:

1. Vaalijalan kirjanpidollisista ylijäämistä 31.12.2021 palautetaan Vaalijalan kuntayhtymän jäsenkunnille 10 754 972,55 euroa, josta 1 773 202,76 euroa on käytettävä perusopetustoimintaan, ylijäämä jaetaan kuntien peruspääoman 31.12.2021 suhteessa liitteenä nro 5 olevan taulukon mukaisesti
2. kirjanpidollisten ylijäämien maksatuksen jäsenkunnille hoitavat yhteisvastuullisesti Pohjois-Savon ja Etelä-Savon hyvinvointialueet.

Päätöksen palauttaminen toimivaltaiselle toimielimelle uudelleen ratkaistavaksi

Valituksessa on vaadittu päätöksen kumoamista ja asian palauttamista toimivaltaiselle toimielimelle uudelleen ratkaistavaksi.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansäilyttämisestä annetun lain (616/2021, jäljempänä voimaansäilyttämislaki) 20.1 §:n perusteella Vaalijalan kuntayhtymän toiminta on siirtynyt 1.1.2023 Etelä-Savon ja Pohjois-Savon hyvinvointialueille. Samalla Vaalijalan kuntayhtymä on lakannut juridisena oikeushenkilönä 31.12.2022.

Valituksenalaisessa asiassa ei ole enää olemassa toimivaltaista toimielintä, johon asia voitaisiin palauttaa, ja joka voisi asian uudelleen ratkaista. Tästä syystä Varkauden kaupungin vaatimusta ei ole enää mahdollista toteuttaa. Käsittelemme mukaan Vaalijalan kuntayhtymän kuntakokous ei voi enää kokoontua.

Valittajan valituksella ei siis ole enää olemassa vastapuolta, ellei sellaisiksi katsota kaikkia lakanneen Vaalijan kuntayhtymän jäsenkuntia, joiden hallintoelimityksessä asia tulisi käsitellä Vaalijalan kuntayhtymän perussopimuksen 30 §:n perusteella. Voimaansäilyttämisasiasta ei ole erikseen säädetty.

Kuntayhtymän kirjanpidollinen ylijäämä

Voimaansäilyttämislain 33 §:n mukaan taseeseen kertyneen ylijäämän käsittelystä kuntayhtymän jäsenkunnat päättävät kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti. Voimaansäilyttämisasiassa ei ole säännöksiä hyvinvointialueen ja kuntayhtymän jäsenkuntien välisestä kuntayhtymän ylijäämän käsittelystä tai palauttamisesta.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli
Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna
Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Vaalijalan kuntayhtymän perussopimuksen kohdan 30 (Purkaminen ja loppuselvitys) mukaan” kuntayhtymän varat, joita ei tarvita loppuselvityksen kustannusten ja velkojen suorittamiseen eikä sitoumusten täyttämiseen, jaetaan jäsenkunnille jäsenkuntauosuuksien suhteessa.”

Voimaanpanolain 39 § rajoittaa kuntayhtymän toimivaltaa, ja kuntayhtymän lainanotolla sinänsä on hyvinvointialuetta sitovia vaikutuksia. Pykälän perustelujen mukaan säännöksen tarkoituksena on kuitenkin rajoittaa siirrettävän kuntayhtymän viranomaisen toimivaltaa sellaisissa luonteeltaan periaatteellisissa, uusissa tai laajakantoisissa asioissa, joista päättämisen olisi katsottava kuuluvan hyvinvointialueelle.

Kertyneiden ylijäämien palauttamisesta päättäminen liittyy kuntayhtymän toimintaan kuntien järjestämisvastuun aikana, ja sen voidaan katsoa kuuluvan Vaalijalan kuntayhtymälle, jonka ylin päättävä toimielin yhtymäkokous oli. Tässä tapauksessa ongelmallista on se, että päätöksen toimeenpanoa ei ole tehty ennen kuntayhtymän siirtoa Etelä-Savon hyvinvointialueelle.

Vaalijalan kuntayhtymän yhtymäkokous ei ole ilmoittanut 24.2.2022 § 9 valituksen kohteena olevia vastuita Hyvinvointialueelle voimaanpanolain 21 §:ssä säädettyyn määräaikaan 28.2.2022 mennessä eikä vastuiden täydennyspyynnölle annetussa määräajassa, joka päättyi 30.6.2022. Vastuut eivät ole myöskään sisällyneet Hyvinvointialueen aluevaltuuston 27.9.2022 § 78 hyväksymään päätökseen koskien Hyvinvointialueelle siirtyviä vastuita. Tässä tapauksessa kyse ei ole myöskään voimaanpanolain 39 §:n mukaisesta kiiretilanteesta eikä Hyvinvointialue ole antanut erillistä suostumusta siihen, että Hyvinvointialue hoitaisi kuntayhtymän ylijäämien palautusten maksatuksen Vaalijalan kuntayhtymän jäsenkunnille kuntayhtymän puolesta.

Vaalijalan kuntayhtymän taseessa 31.12.2021 on 21 509 945,10 euron suuruinen kirjanpidollinen ylijäämä. Ylijäämä on kirjanpidollinen, koska vastaavaa rahasummaa ei ole kuntayhtymän likvidissä omaisuudessa, vaan ylijäämiä on käytetty kuntayhtymän investointeihin. Laskennallinen ylijäämä on sitoutunut kiinteistöihin, joiden käyttöarvo Hyvinvointialueen näkökulmasta ei myöskään vastaa niiden tase-arvoja.

Kuntayhtymän hallitus päätti 17.8.2022 § 123 pyytää ylijäämien käsittelystä kannanottoa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon hyvinvointialueilta. Päätöksen mukaan:

”Hallitus pyytää

1. Pohjois-Savon ja Etelä-Savon hyvinvointialueiden aluehallituksilta ennakkopäätöstä seuraavassa kokouksessaan, voidaanko Vaalijalan kuntayhtymän ylijäämiä jakaa Savon jäsenkokouksessaan kunnille siten, että sitä vastaan Vaalijalan kuntayhtymä ottaa velkaa, joka siirtyy hyvinvointialueille;
2. hyvinvointialuetta ilmoittamaan, minkä summan sen hyväksyy ylijääminä alueensa kunnille maksettavaksi, mikäli summa ei ole täysimääräinen olettaen, että hyvinvointialueen vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myönteinen.”

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Kuntayhtymän päätöksen mukaan ylijäämien maksaminen oli tarkoitus rahoittaa ottamalla sitä vastaava laina, joka olisi siirtynyt Etelä-Savon ja Pohjois-Savon hyvinvointialueille. Lisälaina olisi jakaantunut siten, että Etelä-Savon hyvinvointialueen osuus lainasta olisi ollut 44 % ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen osuus 56 % Vaalijalan peruspääoman suhteessa. Etelä-Savon hyvinvointialueen osuus lainasta olisi ollut 9,458 M € ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen osuus 12,042 M €.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluehallitus päätti 31.10.2022 § 274, että Vaalijalan kuntayhtymä voi rahoittaa puolet kuntayhtymän ylijäämistä ottamalla lainaa. Päätöksen mukaan toinen puoli ylijäämistä tulee antaa hyvinvointialueiden hyväksi.

Etelä-Savon hyvinvointialueen hyvinvointialuejohtajan 2.12.2022 antamassa lausunnossa Etelä-Savon hyvinvointialue yhtyi kompromissiratkaisuna Pohjois-Savon hyvinvointialueen lausuntoon muistuttaen samalla, että voimaannpanolain (616/2021) 26 §:n perusteella sillä olisi lähtökohtaisesti oikeus hyväksyä vain Vaalijalan kuntayhtymän 28.2.2022 mennessä ilmoittamat vastuut.

Vaalijalan kuntayhtymän hallitus ei kuitenkaan käyttänyt sillä olevaa lainanottovaltuutta lainan ottamiseen ja ylijäämän maksamiseen jäsenkunnille, vaan kuntayhtymän hallitus päätti 30.11.2022 § 166 esittää kuntayhtymän yhtymäkokoukselle, että se velvoittaisi yhteisvastuullisesti Etelä-Savon ja Pohjois-Savon hyvinvointialueet hoitamaan 10 754 972,55 euron suuruisen kirjanpidollisen ylijäämän 31.12.2021 maksatuksen jäsenkunnille. Samalla hallitus päätti esittää, että puheena olevasta kirjanpidollisesta ylijäämästä 1 773 202,76 euroa on käytettävä perusopetustoimintaan.

Kuntayhtymän hallituksen mukaan, kuntayhtymän yhtymäkokouksen päätöksen toimeenpano jää Etelä-Savon ja Pohjois-Savon hyvinvointialueiden tehtäväksi, koska kirjanpidollisten ylijäämien käsittelyn ratkaiseminen on jäänyt myöhäiseksi asiaksi. Kuntayhtymän hallituksen mukaan toimeenpano on hyvinvointialueita velvoittava eivätkä ne voi kieltäytyä yhtymäkokouksen päätöksen toimeenpanosta. Yhtymäkokouksen päätöksestä ne voivat valittaa hallinto-oikeuteen.

Yhtymäkokous hyväksyi kuntayhtymän hallituksen esityksen ja päätti 14.12.2022 § 38 velvoittaa yhteisvastuullisesti Etelä-Savon ja Pohjois-Savon hyvinvointialueet hoitamaan 10 754 972,55 euron suuruisen kirjanpidollisen ylijäämän 31.12.2021 maksatuksen jäsenkunnille. Samalla yhtymäkokous päätti, että puheena olevasta kirjanpidollisesta ylijäämästä 1 773 202,76 euroa on käytettävä perusopetustoimintaan.

Varkauden kaupunki katsoo valituksessaan, että kirjanpidollinen ylijäämä 21 509 945,10 euroa kuuluu kokonaisuudessaan kunnille. Kertyneiden ylijäämien palauttamisesta päättäminen liittyy kuntayhtymän toimintaan kuntien järjestämistä vastuun aikana, ja sen voidaan katsoa kuuluvan Vaalijalan kuntayhtymälle, jonka ylin päättävä toimielin yhtymäkokous oli.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli
Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna
Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Hyvinvointialue ei kiistä 2.12.2022 antamaansa lausuntoa siltä osin, kun se hyväksyi, että Vaalijalan kuntayhtymän ylijäämiä voidaan jakaa 10 754 972,55 euroa jäsenkunnille. Hyvinvointialue ei ole kuitenkaan missään vaiheessa antanut suostumusta siihen, että se hoitaisi Vaalijalan kuntayhtymän vastuulle voimaantulon (616/2021) 33 §:n ja Vaalijalan kuntayhtymän perussopimuksen kohdan 30 perusteella kuuluvan ylijäämien maksatuksen miltään osin kuntayhtymän jäsenkunnille.

Kuntayhtymän hallituksen olisi tullut ryhtyä vuoden 2022 aikana toimenpiteisiin sen vastuulla olevan ylijäämän maksatukseen jäsenkunnille. Kuntayhtymän hallitus ja toimiva johto ovat tarpeettomasti viivytellyt ylijäämien maksatusta.

Kuntayhtymän jäsenkunnat mukaan lukien valituksen tehnyt Varkauden kaupunki ovat Vaalijalan kuntayhtymän osakkaina laiminlyöneet omistajaohjauksen. Omistajaohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Toimenpiteet liittyvät esimerkiksi ohjeiden antamiseen kuntaa yhteisöissä edustaville henkilöille sekä muuhun kunnan määräysvallan käyttöön.

Varkauden kaupungin vuonna 2022 voimassa olleen hallintosäännön 20 luvun 2 §:ssä säädetään konsernijohtoon tehtävistä ja toimivallan jaosta seuraavasti:

”Kaupunginhallitus

1. Vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle.
2. Vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan.
3. Määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisen työnjaon.
4. Antaa valtuustolle puolivuositin/neljännesvuositin raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä.
5. Arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa.
6. Käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa.

Kaupunginjohtaja

1. Vastaa kaupunkikonsernin omistajapolitiikan toteutuksesta ja huolehtii omistajaohjauksen käytännön toteuttamisesta sekä konsernivalvontaan kuuluvien asioiden esittelystä ja raportoinnista kaupunginhallitukselle.
2. Vastaa kaupunkikonsernin operatiivisesta johtamisesta kaupungin (emoyhteisön) osalta sekä seuraa omistajapolitiikan toteutumista ja ilmoittaa havaitsemistaan huomioista kaupunginhallitukselle.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli
 Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna
 Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Kaupunginjohtajalla on oikeus käyttää puhevaltaa kaupunginhallituksen puolesta konserniohjaukseen liittyvissä asioissa. Kaupunginjohtajalla on läsnäolo- ja puheoikeus kaupungin määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen kokouksissa. Tytäryhteisöjen on toimitettava etukäteen kaupunginjohtajalle kulloinkin hallituksessa käsiteltävät asiat.

Lisäksi läsnäolo- ja puheoikeus Navitas Kehitys Oy:n hallituksen kokouksessa on valtuuston puheenjohtajalla ja kaupunginhallituksen puheenjohtajalla.

Toimialajohtajat vastaavat omalla toimialallaan toimivien tytäryhteisöjen toiminnan seurannasta ja ilmoittavat havaitsemistaan huomioista kaupunginjohtajalle.”

Laiminlyömällä tehokkaan omistajaohjauksen Varkauden kaupunki on siten ollut itse myötävaikuttamassa siihen, ettei kuntayhtymä ole ryhtynyt ajoissa toimiin ylijäämän palauttamiseksi jäsenkunnille. Nämä samat kunnat mukaan lukien Varkauden kaupunki ovat myös olleet tekemässä valituksenlaista yhtymäkokouksen päätöstä 14.12.2022 § 38.

Kuntayhtymän yhtymäkokous vaatii velvoiteoikeuden vastaisesti kahta muuta erillistä oikeushenkilöä suorituksen tekemiseen hoitamalla ylijäämien maksatus kuntayhtymän puolesta. Hyvinvointialue katsoo, että kuntayhtymällä ei ole ollut oikeutta tehdä hyvinvointialueita sitovia päätöksiä ylijäämän palautuksen osalta siten, että hyvinvointialueille jää sen rahoittaminen.

Korostamme, että kuntayhtymän jäsenkunnat Varkaus mukaan lukien ovat vastuussa kuntayhtymän toiminnasta vuoden 2022 loppuun asti perussopimuksen mukaisesti omistussuosuksiansa suhteessa.

Etelä-Savon hyvinvointialueella ei ole vuoden 2023 talousarvioon budjetoitu varoja ylijäämien maksamista varten eikä sillä ei ole kassavaroja ylijäämien maksamiseen, mikä edellyttäisi lyhyt- tai pitkäaikaisen lainanottoa.

Hyvinvointialueen tehtävät ja toimivalta

Hyvinvointialueen tehtävistä säädetään hyvinvointialuelain 6 §:ssä. Hyvinvointialueen lakisäätöihin tehtäviin ei kuulu lainanottaminen kolmannen osapuolen vastuiden hoitamiseksi.

Hyvinvointialue voi ottaa pitkäaikaisen lainan ainoastaan investointien rahoittamiseksi ja vain silloin, jos valtioneuvosto on antanut siihen valtuuden hyvinvointialuelain (611/2021) 15 §:n mukaisesti. Ylijäämän palautus ei ole luonteeltaan investointi eikä sen aiheuttamaan lainatarvetta ole mahdollista käsitellä investointisuunnitelman tai lainanottovaltuuksien puitteissa. Lyhytaikaisen lainan nostaminen on mahdollista esimerkiksi hyvinvointialueen maksuvalmiuden sitä edellyttäessä.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa
Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli
Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna
Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Lainanotto vaatisi neuvotteluja valtiovarainministeriön kanssa lainanottovaltuuden saamiseksi ja myönteistä valtioneuvoston päätöstä lainanottamisesta. Etelä-Savon hyvinvointialueen käsityksen mukaan sillä ei ole oikeutta ottaa lyhytaikaista tai pitkäaikaista lainaa ylijäämän palauttamisen rahoittamiseen ilman Valtioneuvoston myönteistä päätöstä. Koska lainanottovaltuus ja investointisuunnitelma on hyväksytty valtiovarainministeriössä eikä siinä ole valtuutta tällaiseen rahoitukseen, lainanotto ylijäämien palautusten maksamista varten edellyttäisi uutta valtuutusta ja investointisuunnitelman hyväksymistä valtiovarainministeriön toimesta.

Säännösten puuttuessa lainan ottaminen ylijäämien palautusten maksamista varten kolmannen osapuolen puolesta on käsityksemme mukaan asia, joka ei kuulu myöskään Etelä-Savon hyvinvointialueen toimivaltaan.

Mikkelissä 6.3.2023

Santeri Seppälä
hyvinvointialuejohtaja
Etelä-Savon hyvinvointialue

Liite Liiteluettelo

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa
Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli
Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna
Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 7 pages before this page
Dokumentet inneholder 7 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 7 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 7 sider før denne side

Detta dokument innehåller 7 sidor före denna sida

SANTERI JOHANNES SEPPÄLÄ

8bba7d16-b4b0-49ee-a6ff-2bed9b0f0b06 - 2023-03-06 13:07:30 UTC +02:00
BankID / MobileID - b4913a18-0f05-4092-b0cb-b7a6fc3cda0d - FI

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende

ITÄ-SUOMEN HALLINTO-OIKEUDELLE

Valitus Vaalijalan kuntayhtymän yhtymäkokouksen päätöksestä 14.12.2022 § 38

VALITTAJA

Varkauden kaupunki
PL 208, Ahlströminkatu 6
78201 Varkaus

Asiamies ja prosessiosoite:
Antti Mäkinen
hallintojohtaja
antti.makinen@varkaus.fi
PL 208
78201 Varkaus

Päätös, jota valitus koskee

Vaalijalan kuntayhtymän yhtymäkokouksen päätös 14.12.2022 § 38 Vaalijalan kirjanpidollisten ylijäämien osittainen maksaminen jäsenkunnille.

Vaatimukset

Itä-Suomen hallinto-oikeus kumoaa Vaalijalan kuntayhtymän yhtymäkokouksen päätöksen 14.12.2022 § 38 ja palauttaa päätöksen toimivaltaisen toimielimen uudelleen ratkaistavaksi palauttamatta jääneen ylijäämän käsittelyn osalta.

Varkauden kaupunki ei vastusta yhtymäkokouksen päätöstä ja sen toimeenpanoa siltä osin, kun se on päättänyt palauttaa puolet Vaalijalan kirjanpidollisista ylijäämistä 31.12.2021 jäsenkunnille.

Perustelut

Yhtymäkokouksen päätös on lainvastainen päättäessään kuntayhtymän ylijäämien palauttamisesta osittain jäsenkunnille. Yhtymäkokous ei ole päättänyt eivätkä kunnat ole sopineet, mitä palauttamatta jäävän ylijäämän osalta tehdään.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain (616/2021) (myöhemmin

voimaanpanolaki) 33 §:ssä on erillinen säännös kuntayhtymän taseeseen kertyneen ylijäämän käsittelystä seuraavasti:
Taseeseen kertyneen ylijäämän käsittelystä kuntayhtymän jäsenkunnat päättävät kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti. Säännöstä koskevassa hallituksen esityksessä on todettu, että mikäli hyvinvointialueelle siirtyvän kuntayhtymän taseeseen on kertynyt ylijäämiä, jäsenkunnilla olisi mahdollisuus päättää ylijäämän käsittelystä kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti ennen kuntayhtymän siirtämistä hyvinvointialueelle.

Joka tapauksessa kyse on poikkeuksellisesta tilanteesta kuntayhtymän lakatessa kokonaan olemasta vuoden 2023 alussa. Voimaanpanolain 33 §:ssa otetaan kantaa siihen, kenen hyväksi tai vastuulle kertynyt ylijäämä tai alijäämä tulee. Sairaanhoidopiirin ja erityishuoltopiirin osalta kysymys on siitä, saako kertyneen ylijäämän hyväkseen hyvinvointialue vai jäsenkunnat. Jäsenkuntien tulee kattaa kertynyt alijäämä, mutta vastaavasti niiden tulisi saada hyväkseen kertyneen ylijäämä. Mainituksessa säännöksessä oleva viittaus perussopimukseen lähtee siitä, että kuntien tulee sopia keskenään siitä, miten ylijäämä jaetaan. Kun perussopimukseen ei sisälly jakoperustetta, olisi kuntayhtymän tullut neuvotella jäsenkuntien kanssa asiasta ja tehdä niille yhteisymmärryksen saavuttamisen jälkeen esitys.

Nyt valituksen alaisella päätöksellä kuntayhtymän yhtymäkokous on päättänyt palauttaa osittain kuntayhtymän kertyneen ylijäämän, mutta yhtymäkokous ei ole päättänyt mitä jakamatta jääneelle ylijäämälle tehdään eli että se siirtyisi hyvinvointialueen hyväksi. Yhtymäkokouksen päätöksen esittelytekstistä voi päätellä, että hallituksen tarkoituksena on ollut, että jakamatta jäänyt ylijäämän siirtyisi hyvinvointialueen hyväksi ja jäsenkuntien vahingoksi. Tästä ei kuitenkaan ole tehty nimenomaista päätöstä, joten se on jäänyt avoimeksi, ja on tältä osin voimaanpanolain vastainen.

Vaalijalan kuntayhtymän perussopimuksessa ei ole erillistä säännöstä ylijäämän käsittelystä. Suoritehinnoittelua koskevassa kohdassa (22 §) on todettu, että olennainen ylijäämä tai alijäämä otetaan huomioon toimintavuoden aikana muuttamalla tarvittaessa yksikköhinnoittelua. Mainittu hinnoittelua koskeva säännös ei kuitenkaan estä yhtymäkokousta päättämästä ylijäämän palauttamisesta jäsenkunnille myös muulla tavoin esim. rahasuorituksina.

Vaalijalan kuntayhtymän perussopimuksen purkamista ja loppuselvitystä koskevassa kohdassa (30 §) on todettu, että kuntayhtymän varat, joita ei tarvita loppuselvityksen kustannusten

ja velkojen suorittamiseen eikä sitoumusten täyttämiseen, jaetaan jäsenkunnille jäsenkuntaosuuksien suhteessa.

Osittaisessa jakamisessa on ilmeisesti haettu analogiaa juuri tästä purkamista koskevasta sopimuskohdasta, mutta asiassa ei ole päätetty mitä jakamatta jääneelle ylijäämälle tehdään. Tältä osin päätös ei ole täytäntöön pantavissa.

Päätöksen tekeminen olisi näin ollen mahdollista voimaantulon estämättä, jolloin se olisi tullut tehdä vuoden 2022 aikana. Katsomme, että ylijäämä tulisi palauttaa kaikille jäsenille, koska kyse on jäsenkuntien järjestämisvastuun aikana kertyneestä ylijäämästä. Tässä nimenomaisessa asiassa ei edellytetä hyvinvointialueen kantaa.

Yhtymäkokous päätti samaisessa kokouksessa kohdassa 39 vuoden 2022 ylijäämä palautetaan jäsenkunnille täysimääräisesti jäsenkuntaosuuksien suhteessa.

Selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi / milloin päätös laitettu julkisesti nähtäväksi

Pöytäkirjan mukaan kokouksen pöytäkirja on asetettu nähtäväksi 23.12.2022.

Asiakirjat joihin valittaja vetoaa

Liite 1: Vaalijalan kuntayhtymän yhtymäkokouksen 14.12.2022 pöytäkirja

Liite 2: Vaalijalan kuntayhtymän perussopimus

Varkauden kaupunki

Varkaudessa 20.1.2023

Antti Mäkinen
hallintojohtaja

